

FÜGGETLEN MAGYARSÁG

Egy szám
12
fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Mátyás király-tér 8. szám.
Telefonszám: 164.

Felelős szerkesztő:
KNÉZY LEHEL.
Lapkiadó:
DR. BAJAI ERNŐ.

Előfizetési árak:
Helyben negyedévre 8 pengő.
Vidékre negyedévre 8 „

Egy szám
12
fillér.

Az ankét

eredménye.

A sajtóreformtervezet, amelyet Zsitvay Tibor igazságügyminiszter hivatalba lépése után hamarosan nyilvánosságra hozott, a napokban széles körből össze rekrutálódott ankét elő került. Régen tapasztalt közéletünk olyan erős érzékenykedést, mint amilyenről a sajtó tanúságot tett a tervezettel kapcsolatban már az ankétet megelőzőleg. Pedig miről volt szó? Az igazságügyminiszter csupán nyilvánosságra hozott egy olyan komplexumot, amelyik bár részletekben is paragrafusukba öntötte az új sajtónovella szövegét, tulajdonképpen mégis csak a konturjait vázolta a kormány elgondolásának.

A sajtóankétén magas színvonalu s magvas tartalmu felszólalásaikkal olyan anyagot hoztak össze az újságíró testület tagjai, amelyik bizonyára alkalmas lesz arra, hogy a leendő sajtóreformot közmegelegedésre juttassák érvényre. Bizonyos azonban, hogy ez a közmegelegedés nem azt jelenti, hogy hozzon bár az igazságügyminiszter bármily reformtervezetet is, ne legyen ellenzéke annak, mert éppen a sajtó az a terület, ahol a közélet ága-hoga annyira össze van kuszálva, hogy minden szempontot és igényt kielégíteni szinte képtelenség. Így nem is lehetne megfogni a mai idők reformtörvényeit, nemcsak a kivihetlenség, de az opportunitás és a magasabb kívánalmak szempontjából sem. A sajtó reformja az ország érdekében kell, hogy létre jöjjön s ezt a szempontot nem szabad szembe elől létesztenie se az újságíró-társadalomnak, sem a hírlapok mögött meghúzódó érdekképviseléseknek.

A kormány átérzi feladatának súlyát, amikor a sajtó megreformálásához nyul, ezt bizonyítja gróf Bethlen István érdeklődése is a reform iránt, aki a sajtóankét mindkét ülésén jelen volt s nemcsak végig hallgatta az ott elhangzott felszólalásokat, de jegyzeteket is készített magának. Már eredmény az is, hogy az új igazságügyminiszter kezébe az ankét két napján olyan nagy-szerű reformanyag jutott, amivel

a sajtóval kapcsolatban elődei alig dicsekedhettek. Különösen három téren látjuk kicsucsosodni az összehordott anyag gondolatát. Egyik, hogy az üzleti tőke a kívánatos mértékben túl ne nehezdedhessék rá a sajtóra, mert hiába van sajtószabadság az állammal szemben, ha a véleménnyilvánítás jogát korlátozza a tőke. A másik a felelősség kérdése, amit az elkövetett sajtódeliktumokkal kapcsolatban új

alapokra kell helyezni s végül rendelkezéseket kell életbe léptetni olyan irányban, hogy a nemzet érdekét szélsőséges területekről veszély ne fenyegetse. Reméljük, hogy ez az összehordott nagy reformanyag kellő feldolgozásban megfelelő módon fogja kiegészíteni azt az eredeti reformtervezetet, amelyik ellen a kritika megcáfolva minden véleménnyilvánítás-korlátozást, olyan fág téren nyilvánult meg.

lefolysis esetén a Duna vize maga kotorja ki a saját medre számára szükséges helyet, — kénytelen vagyok erre a helyzetre azért rámutatni, mert a gátszakadás után megtörtént megmásíthatatlan tény az ő javaslatának a valóra válása esetén csak megismétlődnek. Éppen az ellenkezője következne, ha ennek, mint ami a végső cél volt. Nem új meder-képzés keletkezne, hanem az új árok és a meder további eliszaposodása. Új mederképződés a vezérárok nyomán csak ott keletkezhetik, ahol a víz lassabb folyását nagyobb eséssel, tehát nagyobb energiával látjuk el s ez a nagyobb energiájú víztömeg a vezérárok mellől annyi földtömeget ragad ki és sodor magával, amennyit a lefolyó víz mennyiség elegendőnek tart. Ha tehát a folyóvíznek egy kacskaringós ágát egyenes átvágással mesterségesen megrövidítjük és így két ugyanazon eséssel bíró mederpont között a víznek nagyobb esést s ezzel nagyobb energiát adunk, akkor ezt az átvágást ilyen kisebb vezérárok kiképzésével is elkészíthetjük, mert a folyóvíznek adott nagyobb energia ezt a műszelvényt fogja az átvágásnak kölcsönözni, amely a lefolyó víztömeg átbocsátására elegendő. Ámde a Kamarásduna esete ennek éppen a megfordítottja. Itt a Kamarásduna képviseli a hosszabb utat. Lehetetlen ennél fogva, hogy ott egy vezérárok képzésével mederképződés is keletkezne, ellenben az iszapoldás a tények igazolása szerint is teljesen bizonyos.

A Sugovica medre ez idő szerint a Türr-gáttól a szeremlei beágazásig átlagos +30 m-en áll. Egy +250- Dunavizállásnál abban ez idő szerint mozgás csak épen hogy észlelhető. Ellenben tény az, hogy a Deák Ferenczilip táptiltóinak ktszöbbságosága +130, tehát még egy +130-asnál valamivel magasabb Dunavizállás vizeit is eleven folyással vezeti le annál is inkább, mert a táptiltókon átfolyó víz mennyiségének felel meg. Már pedig ez megvan és minden költség nélkül használható is. Itt csak akkor volna nehézség, amikor a vizállás +130-nál is alacsonyabb. De erre az esetre is

Válasz Wilmann János mérnök új Sugovica rendezési tervére.

Irta: Fehér Jenő nyug. városi műszaki főtanácsos.

A Bajai Újság keddi száma a Kamarásduna rendezésére új eszmét vetett föl. Ez az eszme Wilmann János kartársamtól ered és az a leglényegesebb tulajdonsága, hogy a Kamarásduna rendezését feltűnően olcsón oldaná meg. Könnyelműség volna tehát, ha ezzel a kérdéssel komolyan nem foglalkoznánk, mert senki előtt sem lehet kétséges, hogy az ilyen feltűnően olcsó és amellől tiszta helyzetet teremtő megoldás a város közönsége számára sokkal kellemesebb volna, mint a nagyobb terhek esetleg indokolatlan vállalása. Épen ezért nem csodálkozom, hogy a felmerült javaslat hivatalos körökben is szimpátiával találkozott, sőt hogy annak a komoly megvitatása küszöbön áll.

Annak a nagybecsülésnek a kifejezése mellett, amellyel Wilmann János kartársam iránt viseltetem, óhajtanék ehhez a komoly vitaanyaghoz néhány szóval hozzájárulni.

A Kamarásduna vize a legújabb időkben, 1926. június 27-én kezdett először a főtér alatt hőmpölyögni. Ezen a napon szakította át a víz a mederzáró gátat és söpörte el a gátban elhelyezett zsilipet. Megtörtént tehát az a sokak által áhítva várt pillanat, amikor a Kamarásdunában elevenen mozgott a víz. Ujjongott a város: most egyszerűen megszabadultunk az epidémiák veszedelmétől. Addig, amíg a víz folyik, eleven folyása a régi veszedelmeket megszünteti.

Az u. n. Türr-gát átszakadása előtt a Sugovica feneké ettől a gáttól a szeremlei beágazásig átlagos - 1.0 m-en állott. Ezt az jelenti, hogy a 0 víz színe alatt a Sugovica mederfeneké átlagosan egy méternyire volt. És mi történt a gátszakadás után? Az történt, hogy két hónappal ez után a mederfenék egyszerűen +1 méterig iszapoldott föl. Ami azt jelenti, hogy a Sugovica mederfeneké a 0 víz fölé emelkedett 1 méterrel. Ez a tény nem lehet vita tárgya. Ennek tehát csak a megállapítására szorítkozom azzal a hozzáadással, hogy a víznek mindenki által ujjongva fogadott szabad hőmpölygése után két hónapra nagyobb volt az iszapoldás, mint annak előtte tíz esztendő alatt.

Ennek pedig nagyon egyszerű fizikai magyarázata van. Ha ugyan is két mederpont között ugyan az a magassági különbség, de az egyiknél hosszabb utat tesz meg a víz, mint a másiknál, akkor iszaplerakódás mindig csak ott lehet, ahol a víz lassabban folyik. Ez pedig csak a hosszabb uton történhetik meg. A Kamarásduna esetében a Duna hossza a toroktól a szeremlei beágazásig 10 km, míg a Kamarásduna hossza ugyanennek a két pontnak az irányában 13 km. Kétségtelen tehát, hogy iszapoldás csak a víznek ezen a kamarásdunai hosszabb útján volt a természet törvényei szerint lehetséges.

Willmann kartársamnak azzal az állításával szemben, hogy egyszerű árok ásása mellett szabad

FEHÉRNEMŰ

a legegyszerűbbtől a luxus kivittelig dus választékban

FENYVESI ÁRUHÁZ.

Ingyen kap

egy Philips anódkészüléket,
kistöltőt és hangszórót 8 napi
próbára, vételkényszer nélkül

Telefon 272.

Lázár látszerésznél.

Telefon 272.

elevenné tehető a vízfolyás a Deák Ferenc-zsilip áttemelő telepe révén, amelyet 1917-ben történt elkészülte után kipróbáltak ugyan, használatban azonban eddig nem volt. Ez az áttemelő telep másodpercenként 5 m³, tehát 5000 liter vizet emel és szolgáltat be a Ferenc-csatornába. Ilyen helyzet mellett nincs a Dunán olyan víz-állás, amely mellett a víz eleven folyása a Deák Ferenc-zsilipen át nem volna könnyebben és kevesebb költséggel biztosítható, mint a Willmann kartársam által javasolt módon.

A költségek dolgában sem látom a kérdést olyan fényesnek még akkor sem, ha a meginduló vita nem adna nekem igazat. Mert úgy képzelem, hogy a megnyitandó vezérárok legalább 2— méteres fenékszélességűre ásandó másfeles rézsűkkel. Ennél kisebb árkat nem tudok elképzelni, mert hiszen az elkészülés pillanata után ez is még összeszik, hogy a fenékszélesség 50 cm-nél nem lesz sokkal nagyobb. Minthogy a vezérárok medermélységét a víz alá legalább egy méterre kell helyezni, a jelenlegi

átlagos +30 m-es iszapolás mellett egy folyóméter vezérárok részére 32 m³ földtömeg volna kiemelendő. A Sugovica hossza a Türr-gáttól a szeremlei beágazásig 6 km. Ezen a hosszon tehát 6000×32=192.000 m³ föld volna kiemelendő. Ennek a költsége pedig nem 70.000, hanem legalább 300.000 pengő. Ez azonban csak a munka egyik része volna. El kellene még távolítani a zsilip-romokat is, amelyek olyan mértékűek, hogy azok eltávolítása robbantás nélkül el sem képzelhető. Ennek a költsége újabb 70.000 pengőre tehető. És most készen állana a mű, amelyhez a Kamarásduna kikötése, vagy talán ott is egy vezérárok ásása adná meg a folyás kellő energiáját. Ekkor azonban a még hátra levő 6—7 kilométeren annyira szaporodnának a költségek, hogy az előrendő eredmény költséges volta dacára sem látszik ez a megoldás olcsóbbnak annál a megoldásnál, amelynek a helyességét hazánk legelőkelőbb vízügyi szakértői fogják végeredményben elbírálni.

fiatal lányka diákokkal sétált, — minket fogva-tartott, itthon-marsztott a jóbarátunk: a Tündér-ujjak igézete . . . S míg másoknál nem egyszer könnybe-fulladt a sok bái emlék, a mi lelkünkben gyönyörűséget gyönyörűségre halmozott a Tündér-ujjak ellen-állhatatlan varázsa . . . Így lettél te szorgalmas, komoly, jó kis leány, aki a lelke hófehérségét elsősorban nagy munkaszeretetének köszönheti. — És

ez a varázs áthatott apukádra is. A kézimunka délutánok meghitt vidámsága tette otthonának rabjává őt is s a „szomszéd-néni“ nem egyszer megsugdosta neked, hogy az emberek irigykedve emlegetik a mi boldogságunkat . . . Pedig ennek csak egy titka volt, — az, hogy jól válogattuk meg a barátunkat, — a Tündér-ujjakat . . .

(Folytatjuk)

Ma kezdődött a vadászat Karapancsán.

Albrecht főherceg és kísérete csütörtökön délután átutazott Baján.

Hercegszántótól 4—5 kilométernyire a határon fekszik Karapancsa-puszta, amely Frigyes főherceg tulajdona s amelyet Sátorhelyről igazgatnak. A Karapancsai 3—4000 holdas uradalomban most rendezik a vadászatot, miután az utóbbi időben a vadállomány nagyon megnövekedett, sőt elszaporodott, mert a ragadozó vadak átjöttek a Duna befagyott jegén s befészkeltek magukat a karapancsai uradalmi vadász-területre.

A vadászat ma, pénteken kezdődik és két napig tart. A vadászatra leutazott Albrecht kir. főherceg is a kíséretével. Csütörtökön délután érkezett a főherceg öttagú kíséretével egy elsőosztályú fulkében a bajai vasúti állomásra a budapesti vonattal. A főherceg és kísérete nem volt kíváncsi senkire és semmire. Szóltalanul átszállt kíséretével a kemény téli hidegben a hercegszántói vicinális vonatra és már nem is érdekelte tovább a város állomása. Természetesen semmi fogadtatást sem készítettek elő számára, miután senki nem is tudta, hogy Bajára érkezik, illetve itt átutazik. Egyébként is szigorúan diszkréten szinte inkognitóban utazott. Egyedül Pakuts Béla máv állomásfőnök jelentkezett nála . . .

A vadászat szombat este ér véget s vasárnap térnek vissza az előkelő vendégek Budapestre. Hercegszántóról a délelőtti vo-

nattal indulnak vissza Bajára s ide déli 12 órakor érkeznek. Bajáról a délután 2 óra 10 perckor induló személyvonattal folytatták utjukat Budapestre. A főhercegnek és kíséretének vonatja indulásig két órai várakozási idő áll a rendelkezésére. A főherceg kíséretével inkognitóban minden fogadtatás és ünnepeltetés mellőzésevel meg fogja tekinteni a várost

A főherceg legutóljára öt évvel ezelőtt járt Baján, amikor nagy ünnepélyességgel fogadták a hatóságok, iskolák és társadalmi egyesületek.

Ma is minus 26 fok C volt a hideg.

A tél komolyan berzenkedik veünk és a tavasszal, amigyan még az idő méhében szundikál, de így február vége felé mégis a kikelet langyos luvalmától átmelegített szívvel gondolunk tavaszi zsendülésre, a tavasz friss szineire, a zöld palettára, nap-sugárra és a fiatalság pompázatos és igézetes odaigérkezésére. De hol vagyunk mi ettől márt ma, amikor a DGT. a Dunaparton ma reggel 7 órakor is csekély minus 26 fok C-t mért le. Reggel 8 órakor pedig minus 22 és fél fok hideg borzongatta az utcai járókelőket. Délelőtt 10 órakor a városban árnyékos helyen minus 17 fok volt.

A Tündér-ujjak 4500 pengős első díjával kitüntetett pályamunka teljes szövege.

III.

Iskolába kerültél . . . A tanító-néni a körmődre koppintott, mert újból- és újból leejtetted a szemeket az első harisnyakötésnél. Oh, kicsi szívek nagy-nagy keserősége! Anyuka aztán megtanított, hogyan kell a kötést könnyedén tartani az ujjaid között s micsoda boldogság volt az első hibátlanul lekötött tű! . . . S mily nagy volt a diadalod, amikor egy szem elhibázásánál apukád segítségét kérve, kiderült hogy ő nem istud kötni! Mennyi büszkeséggel tanítottad apukát azontul a kötés művészetére! Apukád nem ért rá még a kasszinóba sem menni, neki kötnie kellett, — egy szigorú kis mester: az ő édes kis leánya tanította a kötés művészetére . . . Anyuka meg a kelim-munkája mellől élvezte, mint ügyesedik egyre jobban apuka . . .

De apuka nemcsak a kötésben ügyesedett, — élelmes ügyesége rövidesen megépítette a mi új kis fészünköt is, amely ha kopottabb is volt a réginél, de puha, meleg, kedves volt nekünk és „otthon“-t adott . . . Még fájt egy ideig a sok emlék, még idegen volt egy kissé az emberek túlekedése, részvétlen tovarohanása a kenyérgondok közepett . . .

aztán megszoktuk azt is. Megszoktuk, hogy igaz jóbarátot ne a gondokkal sújtott emberfogatagban keressünk, — a legigazabb barát otthon vár reánk . . . A legigazabb barát a munka, az otthonunk kézimunkás, derűs szép világa! — Mert mi a kézimunkaasztal mellett mindig felvidultunk; visszatért a régi jókedv és újra daloltunk . . . Édes apád figyelme egyszer egy új lapot helyezett asztalunkra. Tündér-ujjak volt a címe az új folyóiratnak s mi örömmel, lelkesedéssel forgattuk lapjait . . . Szép magyar ujság, — a magyar munka katekizmusa, a magyar géniusz teremtő erejének, a magyar munka dicsőségének krónikása! — De nagy szükség is volt erre az ujságra! Mintha rég-várt vendég tért volna be hozzánk, mintha a rég keresett „jóbarát“ kopogtatott volna! A Tündér-ujjak csakugyan a „jóbarát“ volt! Mennyi jó tanács, kedves terv, sikerült elgondolás rajzott egyszerre körülöttünk! Mennyi félbenmaradt tervezgetésünk egészült ki egyszerre! Születtek a tervek és készültek a munkák szaporán, ezer gyönyörűséget okozva lelkünknek . . . Más asszony járta a jourokat, kereste a bálak, mulatságok szórakozásait, — más

Telefon: 92.

ÉPÍTETŐK FIGYELMÉBE!

Telefon: 92.

Építkezéséhez szükséges összes anyagokat állandóan raktáron tartunk és legelőnyösebben ajánlunk.

Dombóvári téglá!

Bajai Építési Anyagtelep
Goldschmidt és Weldinger.

Avasi 1. crème zsiros, durva, szeplős, pattanásos arcbbőrré
Avasi 2. crème száraz, durva, szeplős arcbbőrré
Avasi 3. crème mindenkinék, még a legszebb arcbbőrűeknek is
Avasi 4. crème csak száraz, szép arcbbőrré

Avasi kozmetikus szappan,
Avasi puder minden színben.
Avasi készítmények kiválóan finomak. Baján az

Apolló illatszertárban

kaphatók.

Bajaszentistván választalon.

Hová csatlakozzék? Bács-Bodrog vármegyéhez, vagy Baja városhoz? — Hogy látják ezt Kelle Antal és társai? — És hogy áll a kérdés tárgyilagossá megvilágításban?

(3. folytatás.)

„Baja külvárosa lennénk. Ha körülnézünk Baja külvárosaiiba, nem látunk olyan boldogságot sem, mint a mi községünkben. Az utcák rendezetlenek. A városhoz való tartozás semmi külön előnyt nem jelentene számunkra“.

No-no. Szép a localpatriotizmus. Mi is localpatrioták vagyunk. De a szűkebb hazaszeretnek is csak akkor van termékenyítő ereje, ha ne nem a vaksággal, hanem a tárgyilagossá párosul.

Tudtunkkal Bajaszentistvánban a járda még ismeretlen fogalom. Baján a külvárosok forgalmasabb utovonalain is vannak járdák.

Tudtunkkal Bajaszentistvánban a közvilágítást összesen hét lámpa látja el. Állítólag ezek sem mind égnek. Amennyi e célra a költségvetésben szerepel, abból az összegből rendszeresen nem is éghetnek. Ezzel szemben a csak 2173 lakosu Szállás külvárosban 45, a 3095 lakosu Homok külvárosban 55, az összesen 2260 lelket számláló Kiscsávoly és Katona külvárosokban 56 villanylámpa ég. —

Tudtunkkal Bajaszentistvánban egyetlenegy közkútja sincs! Ezzel szemben Baján a nyilvános közutak száma 28. Ebből szivattyús 13, mélyfúrású 12, ártézikút pedig 3 kút. Ezeknek a kutaknak nagyobb %-a a periferiákra esik.

Tudtunkkal Bajaszentistvánban óvoda, vagy gyermekmenhely nincs. Baján van 10. Nincsen külvárosunk, amely ezen gyermekjóléti intézményt nélkülöznék; de van, amelyben 2 is találtatik.

Bajaszentistvánban nincsen vasúti, vagy hajóállomása, nincsen rakodója. Baján, ha így minősítjük, Szentjánosnak van hajóállomása, Szállás-városnak pedig van külön vasútállomása és rakodója. —

Ha tűz üt ki a külvárosban, oda is hivatásos tűzoltók, motoros fecskendővel vonulnak ki. Talán el fogják ismerni a bajaszentistvániak, hogy tűzvédelmük távolról se ilyen fejlett.

Bajaszentistvánban a közbiztonság egy egyszerű, avit deszkabódé, minden csatornázás nélkül. — A bajai modern közbiztonság a külvárosok husiparaszai részére épen úgy rendelkezésre áll. És a bajai fogyasztók a külvárosokban is nyugodtak lehetnek, hogy jól és tisztán kezelt hús áll rendelkezésükre.

Ha valaki nálunk a város bármely részén rosszul lesz, vagy

szerecséltenség éri, a városi mentőállomás díjtalanul segítségére siet. Bajaszentistvánban nincsen mentőállomása s a szegény községi orvos egyszer úgy segített egy betegre, hogy az utca másik oldalára tette át, hogy az eset „bajai esetnek“ minősüljön.

Bajának van ipari, kereskedelmi, polgári iskolája stb., ahol otthon vannak a külvárosi gyerekek is és vagy nem, vagy csak mérsékelt tandíjat fizetnek. A bajaszentistváni gyermekek, ha tanulni akarnak, kénytelenek bejárni ezekbe az iskolákba, ahol azonban „vidékieknek“ kezeltetnek, felvételi igénnyel nem bírnak.

Bajaszentistvánban — a törvény ellenére — járványkórháza sincs. Ha fertőző beteg után fertőtleníteni kell, Miskére kell fordulni, mert csak a járásnak van fertőtlenítő gépe, az is pontosan 40 km-re Bajaszentistvántól. Baján ez nem probléma a külváros szempontjából sem.

Bajaszentistvánban nincs gyermekmestere. Csak ebádó van, de az ebzárlat végrehajtása hiányzik. A szegény embernek is a legnagyobb kincse a gyermek, aki, mert másutt nem nyílik rá alkalom, az utcán játszadozik. Mi védi hát ezeket a gyerekeket a kóbor, esetleg veszett kutyáktól?

Milyen bajaszentistvánban a szegényház? — Tudtunkkal egy bérelt szűk, igénytelen szoba, ahol csak lakást és fűtést kapnak a szegény esetet bajaszentistváni polgárok. Egyébként koldulásra vannak utalva.

Baján van szép, tágas polgári menhely, külön ápolókkal, fürdőszobákkal. A rendszeres lakást, jó élelmet, tiszta ruházatot élvező ápolottnak száma közel jár a 100-hoz. Azt mondja a beadvány, hogy Bajaszentistvánban nagyon nagy a szegénység. Akkor ott egy ilyen otthon a mai világban nagyon érezhető hiányt kell, hogy jelentsen!

De Baján nemcsak ilyen szeretetház van, hanem például rokkantokháza is, ahol 10 család kap teljesen ingyen, egészséges lakást. A hadirokkantokról egyébként is fokozottan gondoskodunk. Sokat helyeztünk el állásba. Többeknek adtunk kenyérkereseti lehetőséget (például az újonnan épült árúbédékban). — A külön segélyre szorult rokkantoknak, hadiözvegyeknek külön városi segélyt is utalványozunk. 93 hadiárvának intézeti gondozásáról gondoskodtunk!

Külön utalunk ki az arra rászorulóknak különböző segélyeket. Szegényügyi kiadásokra évenként 75.000 pengőt költünk! Tehát szegényügyi kiadásaink egymagukban többet tesznek ki, mint Bajaszentistván község háztartásának összes kiadása. És mégis, amikor fokozottabb a szükség, — milyen felemelő példája a város polgárai emelkedett gondolkodásának, — külön adakozásból gyorssegélyként ingyen fűtőanyagot waggonszámra oszthattunk ki a szűkölködőknek.

De hány jótékony egyesület is működik Baján, amelyeknek áldásos munkásságát azonban ide nem számítottuk.

Vajjon a bajaszentistváni hadirokkantok, hadiárva, az ottani szegények elmondhatják, hogy róluk is olyan mértékben történik gondoskodás? —

Bajaszentistván lakossága jó részben földmivelő nép, állattartó. Állatorvosa még sincsen. A kör-állatorvos több, mint 10 km-re Sükösdön lakik. A bajai állattartó gazdák, — akik legtöbbször a külvárosban laknak, — hatósági állatorvost nem nélkülöznek. A legelődíjat is kisebb mértékben fizetik a mi kisgazdáink, mint Bajaszentistvánban. Baján a legelődjában minden benn van, az apa-állattartás és őrzési díj is. Ha mindent összeadnak, látni fogják a bajaszentistvániak, hogy az ő általuk fizetett összeg magasabb.

A város fokozatos fejlesztésével mi azt akarjuk elérni, hogy ezek a viszonyok tovább javuljanak. A fenti példákban kitűnően Bajaszentistvánban semmi oka sem lehet ebbe a fejlődésbe be nem kapcsolódni. Szegényt, gazdagot egyaránt számítva, nem lehet egyetemes érdeke attól elzárkózni. —

„Ha a lakosság többsége úgy találja, hogy iskoláink, általában középületeink és a közbiztonság jelenlegi állapota a helyes, akkor az úgy marad, mert az a miénk. Nekünk van jogunk a felett rendelkezni, megtartani, vagy megváltoztatni, úgy, ahogy akarjuk! — Ha pedig a felettes hatóságok úgy találják, hogy közbiztonságunk ezen helyzete magasabb állami érdekből se maradhat akkor lesz gondja rá, hogy minket oly elhatározásra bírjon, amely az állam érdekeinek megfelelő! De semmi esetre

sem kívánunk Baja pártfogásához, vagy segítségéhez fordulni.“

Külön hangsúlyozzuk, hogy a fenti szöveg szó szerinti idézet az eddig tárgyalt beadvány végéről. Bizonytal nem lenne benne örömet a belügyminiszter úr, ha olvasná. Láthatná belőle, hogy az aláíróknál milyen megértésre talál nem rég elhangzott beszéde az önkormányzatról: Az önkormányzat nem annyira jogokat, mint inkább kötelességeket jelent! Csak az és csak annyira érdekel jogokat, aki amilyen mértékben a vállalt kötelességeket teljesíti!

Aki a beadványt ezzel a nagyon önértetes, de inkább csak bombasztikus frázissal befejezte, — bizonytal azt hitte, hogy: no most elsütötte a nagy ágyút!

Voltaképp pedig igen szomorú bizonyítványt állított ki az aláírókkal s igazában az ágyút visszafelé sötötte el, mert a fenti szöveg röviden és magyarul tulajdonképp azt jelenti: *Azt csináljuk, amit akarunk mindaddig, amíg ránk nem parancsolnak!*

Nahát ez szép önkormányzati öntudat. Ezzel csakugyan érdemes kérkedni és érte körömszakadtig harcolni! —

Ezzel befejeztük a beadvány és indokolásának ismertetését. Mindenki láthatja belőle, hogy argumentálása nem annyira a Bácskához való csatlakozás mellett, mint inkább a bajai bekebelezés ellen irányul. De nagyon szerencsétlenül, kellő hozzáértés nélkül, tele elfogultsággal.

Kelle Antal és társai bizonytal derék, szorgalmas polgárok. Az írás azonban nem mesterségtük. Bizonyos, hogy ők csak aláírták a beadványokat, de nem szerkesztették.

Nem fontos, hogy ki fogalmazta. Egyelőre nem is keressük.

Aki írta, nem lehet bajaszentistváni. Vagy ha igen, akkor nem jó bajaszentistváni. Mert nem lehet jó bajaszentistváni az, aki irányítani kívánja polgártársait olyan kérdésben, amelyben nem járatos; aki egyesek hangulatának akarván inkább tolmácsa lenni, nem vizsgálja meg szigorúan, hogy mit kíván az egyetemesség érdeke. —

Aki írta, nem lehet bajai sem. Vagy ha igen, nem jó bajai polgár. Mert nem jó bajai az, aki nyomós ok és kellő szükség nélkül idegenek előtt rosszat mond az ő városáról. Ha nem tud szolgálatára lenni, legalább ne iparkodjék hírnevét rontani, törekvéseit gátolni tájékozatlan és valótan állításával.

U-R-Á-N-I-A

Február 23-án szombaton d. u. 6 este fél 9 ó.

Febr. 24-én, vasárnap d. u. fél 4, 6 s fél 9 órakor.

JOE MAY mesterműve:

Hazatérés

(Három igaz ember.)

Társadalmi dráma 14 felvonásban Főszereplők: DITA PARLO, LARS HANSON, GUSTAV FRÖLICH

Kiegészítés: HIRADÓ és Burleszk

CORSO MOZI

1929. febr. 24-én vasárnap d. u. fél 4, 6, este fél 9

Betyárcsiny

Vigjáték attrakció 8 felvonásban. Főszerepben:

GEORG BANCROFT és MILDRES DAVIS.

Ezt követi:

Ördög az emberben

Vadnyugati történet 7 felv. — Főszerepben: WARNER BAXTER, MARIBLER MILLNER. — HIRADÓ.

Az, hogy valaki tud a tollal bánni, nincsen kötelességek nélkül. A toll csak akkor fegyver, ha meggyőződéses elvekért harcol; ha mások hangulatának egyszerű szolgálatába szegődik, akkor már csak eszköz.

Szükség volt mindezt elmondani a beadvánnyal részletesen foglalkozni, mert sokan lehetnek Szent-istvánon, akik kellő adatok nélkül, cáfolat hiányában hitelt adnak az írásnak és más támpontot nélkülözvén, kénytelenek álláspontjukat ehhez igazítani. Bővebben foglalkoztunk a beadvánnyal ott is, ahol a csatlakozás kérdése azt különben nem kívánta volna, mert azok közé tartozunk, akiknek fáj az a rossz is, amit igazsággal lehet elmondani városunkról s akik annál inkább felháborodnak és haragra is készek, ha városuk igaztalan sérelmét látják. —

A beadvány írójának most az a kötelessége támadt, hogy a nyilvánosság előtt bizonyítsa állításait és igazolja, hogy honnan vette azokhoz az adatokat. Vagy pedig mondja meg az aláíróknak, hogy: Barátaim, tévedtem. Vonjátok vissza a beadványokat. Majd fogalmazok inkább helyettük mást. Mert lehet a Bácskához való csatlakozás hívének maradni anélkül is, hogy valótlanokat állítsunk és sárral dobáljuk azt a várost, amelynek egyet-mást mégis csak köszönhetünk.

Szükség volt a beadvány kellő értékére való leszállításának azért is, mert a belügyminiszteri választ másodízben tárgyaló képviselőtestületi ülés után a főszolgabíró úr a beadvánnyal azt a kijelentést tette, hogy „akáki írta, okos ember írta!” Ime, még intelligens, közigazgatási dolgokhoz értő, de Baja várost nem ismerő, városi ügyekkel nem foglalkozó szakembert is milyen könnyen megtéveszthetett a beadvánnyal határozott, a maga állításaiban biztos, szinte apodiktikus hangja. Akik a főszolgabíró úr ezen sanctionálni látszó nyilatkozatáról hallottak, még jobban hihettek a beadvánnyal és leszűrt tanácsainak. Szükség volt tehát részletesen kimutatni, hogy ezen ítéletében a főszolgabíró úr tévedett: a beadvány nem dicséret érdemel. —

A főszolgabíró urnak a kiinduló pontja volt kifogástalan. Helyesen mutatja meg a követendő utat a bajaszentistvániaknak, amikor 1928. március hó 20. napján a képviselőtestület ülésén azt mondotta:

„Előbb meg kell ismerni az illetékes faktorok, így Gróf Zichy Gyula kalocsai érsek úr önmagyméltóságának, mint a község kegyurának és kétharmad részben birtokosának; a vármegye vezetőségének és mindenkifelett a dönteni hivatott és jogosult belügyi kormányzat felfogását és álláspontját.”

Nos, az illetékes faktorok álláspontja időközben ismeretessé vált. A követendő utat tehát adva van s azért voltunk kénytelenek részletesen igazolni a főszolgabíró úr fenti nyilatkozatával mintegy

aprobált beadvány kinos tévedéseit és hibáit, hogy a jóhiszemű emberek számára ezen út betartását semmi se zavarja.

Gróf Zichy Gyula kalocsai érsek úr 1928. április hó 30-án azt írta dr. Tantos Gyula esperesplébános úrnak, hogy:

„A városához kívánt átcsatolást nem ellenzem. Feltételezem természetesen, hogy az új bajai polgárok egyenlő jogokat nyerneek és egyenlő elbánásban részesülnek a régiekkel.”

Atyai gondoskodás a hívekről s biztonnal követésre találó útmutatás a bajaiak számára is. Ez az írás megvan a község levéltárában s arról biztosan tudomásul bírunk az összes illetékes tényezők.

Dr. Preszly Elemér főispán és dr. Agarasztó Tivadar alispán urak az ő felfogásukat még 1928. február 26-ikán leszögezték, amikor dr. Vass József népjóléti miniszter úr elnöklése alatt megtartott értekezleten kijelentették, hogy

Bajaszentistvánnak Bajához, Sze-remlének Bácskához való átcsatolását helyesnek és indokoltaknak elismerik.

Erről a nyilatkozatról a lapban is jelent meg híradás s a hivatalos urak azóta meggyőződhetek, hogy ez a kijelentés, ilyen határozott alakban, megtörtént. —

De megnyilatkozott dr. Szeitovszky Béla m. kir. belügyminiszter úr is. Először 1928. április 20-ikán a házban, ahol többek közt azt mondotta:

„Én nyíltan és őszintén kijelentem, hogy — amennyiben maguknak az illető községeknek nem volna bátorságuk, — mert fel kell tételeznem, hogy nincs bátorságuk ahhoz, hogy saját érdekeikben cselekedni merjenek és itt más tényezőknek kell lenni, akik őket ezen saját érdekük érvényesítésében megakadályozzák, — én magam fogom felhívni a vármegyét ezen sérelmek rendezésére... Kijelentem készségemet az iránt, hogy — ha másképpen nem megy, — törvényhozási úton fogom kérni a helyes közigazgatási rend helyreállítását végett, ezeknek a szörnyűségeknek a rendezését... A közigazgatás nem egyes emberek részére van...”

1928. november hó 18-án pedig a nála tisztelgő bajaszentistváni érdemes polgároknak a következőket mondotta:

„Ez ügyben már nyilatkoztam a képviselőházban. Nagyon csodálkozom, hogy én vagyok az első belügyminiszter, aki ennek a közigazgatási beosztásnak a lehetetlenségét felismerem. *Lehetetlen dolog az, hogy egy sorompó-gerenda válassza el a községet Baja várostól, amellyel teljesen össze van építve, közgazdasági és kereskedelmi tekintetben egybe van forrva...* Tudom azt, hogy a magyar ember ellenzéki természetű. Nem

ujtság előttem, hogy a „jót” a nép akarata nélkül, vagy egyenesen akarata ellenére kellett ráerőszakolni. De azután egy fél-, vagy egy év után örültek a változásnak. Ne várjanak önök ilyen beavatkozásra... Egyezzenek meg a várossal!

A meg egyezést szívesen jóváhagyom. Az átcsatolás nem árusítás, hiszen jóbarátokhoz, nem ellenséghez mennek. Azután is hazánk szent ügyét fogják szolgálni. — Nagyon fogok örülni, ha legközelebbi látogatásom alkalmával önöket, mint Baja város polgárait üdvözölhetem!”

A főszolgabíró úr által — igen helyesen — előbb megkérdezett javasolt illetékes tényezők tehát már mind megszólaltak. Egymástól függetlenül, pusztán az adott helyzet magasabb szemléletéből, egybehangzóan adták le véleményüket. A legilletékesebb egyúttal a leghatározottabban is.

A képviselőtestület még 1928. március hó 20-ikán azt az egyhangú határozatot hozta, hogy Baja várossal a tárgyalást felveszi. A belügyminiszter úr fenti nyilatkozata után mi sem lett volna természetesebb, mint hogy a kiküldött bizottság az érsek úr és a belügyminiszter úr egybe-vágó tanácsa szerint felvette volna a várossal a tárgyalást. E helyett a képviselőtestület mostani ülésén sokan a bíró azon indítványát sem akarták már elfogadni, hogy a m. kir. belügyminiszter úr válasza tudomásul vétessék! Vita fejlődött, nagy lármá támadt, amelyben még hivatalos közeg sem találta meg mindig a megfelelő hangot.

Ismeretes, hogy az egyszerű nép, — főleg ha indulatba van hozva, — könnyen magyaráz félre olyan szavakat is, amelyek mondva lettek; olyanokat is, amelyek nem lettek kiejtve. Ne csodálkozzunk, ha így elveszti helyes tájékoztató képességét. —

Ezeknek a soroknak nem az a célja, hogy az indulatokat fokozza, az ellentéteket növelje; hanem ellenkezőleg, hogy rámutasson arra, hogy a szenvedélyek útján nem lehet megtalálni a megnyugtató megoldást és hogy se nem szükséges, se nem érdemes a kérdést a tárgyalás nyugodt, tárgyilagos medréből kiemelni. —

Két párt van Bajaszentistvánon. Egyik, amely Kelle Antal beadvánnya mögött áll; a másik, Lékity Kálmán indítványát támogatja.

Lékity Kálmán nem azt indítványozta, hogy a község feltétel nélkül csatlakozzék Bajához, hanem azt, hogy a képviselőtestület tárgyaljon előbb a várossal s a tárgyalás befejezése után hozzon véghatározatot. Ezzel szemben Kelle Antal és társai minden tárgyalás, minden feltétel nélkül indítványozzák a Bácsvármegyéhez való csatlakozást. Mintha ennek a megoldásnak csak előnyei lehetnének, hátránya nem. Semmi-féle előkészületre, tárgyalásra nincsen szükség. Ez az út annyira

sima és zavartalan, hogy csak egy képviselőtestületi határozat kell s a többi már megy magától. Meg kell állapítani, hogy Lékity Kálmán indítványa az óvatos és a megfontolt.

A Bajához való csatlakozás ellen Kelle Antal és társainak a legfőbb érve, hogy Baja erőltetett ütemben fejlődik s emiatt túlzottan van megterhelve a polgárság. Hát arról nem hallottak semmit Kelle Antal és társai, hogy Bács-megyében is gyorsított ütemű a fejlődés? — Ott is be szeretnék hozni a multak hibáit, mint Baja város csapását és szent hevülettel olyan példát szeretnének adni, hogy „csurogjon a nyáruk oda a t.”

Félreértés ne legyen: nekünk ez csak imponál. Benső tisztelettel és teljes elismeréssel adózunk a regenerálódás nagy munkájával szemben.

De mit szólnak hozzá Kelle Antal és társai? Azt gondolják talán, hogy ott lehet nagy dolgokat anyagi eszközök nélkül megteremtteni? —

Hát tudnak-e arról, hogy a beadványban olyan rózsás színbe állított Kisszállás község is 1929-re 50 % os pótdómeállapítást kér; hogy a Bácskában a községek többségének 50 %-on felül van a pótdója; hogy a központi költségkhoz való hozzájárulás természetesen, — mivel a megye Baján most rendezkedett be és kevés községből áll, — Bácskában terhesebb! A 18.000 holdas határral és 3350 lelket számláló Bajaszentistván 1928-ban fizetett 8985 pengő vármegyei hozzájárulást, de kapott 50 % os pótdóteher mellett is 11.648 pengő segélyt. Viszont Bács vármegyében csak azok a községek kaptak államsegélyt, amelyeknek pótdója 50 %-nál jóval magasabb. A támogatott községek legtöbbjének pótdója 75 % volt. A Bajaszentistvánhoz leginkább hasonló Borota község (14200 kath. kold. határ, 3244 lakos) 10399 pengő vármegyei hozzájárulást fizetett és 75 % os pótdó mellett csak 6425 pengő segélyt kapott. Felsőszentivánnak 2511 lakója van, pótdója 68 %, vármegyei hozzájárulása 9643 pengő, segélye 2000 pengő. — Herczegszántó 3190 lakost számlál, pótdója 50 %, vármegyei hozzájárulása 10113 pengő, segélye semmi. — Csátaljának 2418 a lakója, 65 % a pótdója, vármegyei hozzájárulása 9371 pengő, segélye semmi. És így tovább.

Kelle Antal és társainak volt gondjuk arra, hogy Baja város pénzügyi helyzetét — teljesen téves adatokkal — feltárják. Hát a fenti való adatokkal foglalkoztak-e, amikor álláspontjukat kialakították? Próbálták-e számítani, hogy a Bácskához való csatlakozás esetén mennyi lesz Bajaszentistvánnak a vármegyei költségekhez való hozzájárulása és kaphat-e a jövőben is államsegélyt s ha igen, mennyit? Tárgyaltak-e illetékes tényezőkkel és kaptak-e megnyugtatót, hogy e részben nem fog rosszabbra válni helyzetük? És vajjon Bács-

S c h ő n és B a j a i a D G T. köszénbányák képviselete. 7000 kalóriás pécsi tojás szén (bulett)

A pécsi bánya 1928. év őszén hozta forgalomba és használata azóta rohamosan terjed, mert hozzáértően kezelve, megfelelő rostélyon (cc 14 mm. köz.) szagtalanul ég el és használatával a poros szenekkel és kokszzsal egyenlő értékű hőhatás érhető el. Kívánatra önköltségi áron rosélyt cseréltetünk. Kívánatra háznál díjtalanul bemutatjuk a bulett használatát.

Bodrog vármegyénél nem kell félni, hogy a megállapodást esetleg önként megváltoztatja, vagy a miniszter azt — közérdekből — megsemmisíti?

Ha így szembeállítjuk a dolgokat, ugy-e mennyire világossá lesz, hogy Kelle Antal és társainak tanácsadói nem meggondolt, minden oldalról meghányt-vetett javaslatot tettek. Nem egyforma mértékkel mértek. Nem tudunk attól az érzéstől szabadulni, hogy némely tanácsadónak úgy látszik, minden mindegy, csak „ne Bajához.” Ez lehet egyeseknek érdeke, többeknek érzése; de hogy ezeknek irányítását a polgárság kövesse, helyes és pontos adatokkal igazolnia kell, hogy ez egyúttal az egyetemes községnek is, szegénynek és gazdagnak egyaránt előnyére szolgál.

(Folyt. köv. vasárnapi számunkban.)

Németország jobban elzárkózik tőlünk gazdasági téren, mint Csehország.

A magyar szalámiipar gazdasági adatai újra a közvélemény elé viszik azt a keserves és örök tanúságot, hogy Németország a szövetségi hűséget mindig az erősebb jogán értelmezi és a vele szövetséges államokat igyekszik gazdaságilag kihasználni, támogatni azonban a legkevésbé sem. Bizonyításképpen szolgáljon a szalámiipar esete: Békében szépen dolgozott a magyar szalámiipar úgy, hogy gyártmányai kiválóságáért németországi hírnévre tett szert. A csonkaország gyárainak termelési képessége évente 400 vagon és kivitellünk a béke utolsó éveiben meghaladta az évi 200 vagon, ami a kereskedelmi mérlegben 7 millió aranykoronát meghaladó aktivumot jelentett. 1925-ben kivitellünk egynek része volt annak, amivel a békebeli sorozatot abbahagytuk, miután ebben az évben mindössze 53 és fél vagon tudott csak elérni. Kétségtelenül a magyar szalámiipar hihetetlen erőfeszítésének és termelvényei előrendiségének eredménye, ha ez a kivitell azóta növekedett és ha még az osztrák és cseh piacra is sikerült a régi teret visszanyerni, 1926-ban 85.7 vasúti kocsiakománnyal tett ki a szalámikivitellünk. A következő évben elég lényeges visszaesés állott be: 71 vagonra, a múlt évben azonban újabb lendület következett és a háború után először elértük a 100 vagonos kiviteli színvonalat. Ausztriában 60 aranyfillér a vám kilogramonként; szállítással, csomagolással a nagyobb forgalmi adó különbözeteivel a kg-kénti teher 1 és fél schillingre megy fel és ezzel a teherterellel a magyar szalámi azt, hogy Ausztriában újra meg tudja vetni a lábát. Kivitellünk negyötöd része igyekszik oda, a fennmaradó mennyiség túlnyomó része pedig Csehszlovákiába, ahol pedig a határon magyar szalámit 3 és fél cseh korona várja kilogramonként, nemkülönben a fényűzési adó beszédében velünk szemben tanúsított különleges elbánás természetesen a szállítási és csomagolási költségek. Németország a hű szövetséges évente

mintegy negyed milliárd márkáért vásárol idegen husneműeket: s ebben a rengeteg mennyiségben egyetlenegy kg. magyar szalámi sem szerepel. És a magyar árunak semmiféle kilátása nincs arra, hogy Németországban piacot kereshessen magának. Pedig Németországnak tudnia kellene, hogy került bele a magyar gazdasági szervezetbe a trianoni mérleg és hogy mi mennyit áldoztunk — elég oktanul — a német imperializmusért!

Diszes cement-, márványozatok lapokat, lábzeteket és műkö-siremlékeit a legjobb és legszebb kivitelben, állandóan nagy választékban ajánlja GRÜNHUT és TÁRSA
Telefon 160.

Egy kg. kokszt, vagy porosz-szenet sem lehet kapni Baján.

A pécsi szénbánya látja el a várost szénnel.

A hosszú tél azt idézte elő, hogy a legtöbb háztartásban elfogyott a szén, a kokszt és a fa. Ennek az a magyarázata, hogy a kemény tél miatt erősebben kellett fűteni, de meg a forgalmi korlátozás, valamint az a körülmény, hogy a hó egyes bányákat blokádirozott, — azt idézte elő, hogy a szén és kokszt kifogyott Baján. Az egész városban nem lehet sehol egy darab koksztot sem kapni, sem porosz, vagy sziléziai karwini szenet. Meg a bajai gázgyár sem ad ki koksztot. A vezetőség mindenben szívesen áll a közönség rendelkezésére, csak koksztügyben nem.

Ez ügyben kérdést intéztünk egyik bajai szénnagykereskedőhöz, aki ezt a felvilágosítást adta:

— Tüzfából nemcsak elegendő, de korlátlan készletek állnak rendelkezésre. Itt nincs hiány. Az utóbbi években azonban az a tendencia, hogy szénrel és koksztal tüzel a közönség, mert az nagyobb kalóriájú, kiadósabb és jobb. A fával csak alágyújt a közönség a tűznek.

— Amíg szén és kokszt van, addig nem kell attól tartani, hogy a nagy hideg nem győzhető le. Sajnos, jelenleg az a helyzet, hogy külföldi kokszt és külföldi szén nem jöhet Bajára, mert oly irtó nagy a Máv-nak a magyar szenet védő tarifapolitikája folytán a Máv. szénzállítási tarifája. Tehát csak hazai szénről lehet szó; miután pedig a Budapest feletti lévő bányákból termelt háztüzelésre alkalmas szenet csaknem teljesen Budapestre szállítják, azért Délmagyarországot most Pécs városa látja el szénrel a pécsi szénbányákból, ami természetesen is mert legközelebb van s legkisebb reá a vasúti fuvardíj.

— Sikerült elérni azt, hogy a DGT. pécsi szénbányája annyi szenet ad, amennyi csak kell. Így biztosítva van a közönség, hogy Baján nem lesz szénben hiány.

— A bácskai tartomány főispánja. Jugoszláviában 15 főispánt helyeztek át: a bácskai tartomány élére Matkovic I. Dobrica bitoji (üszkubi) főispán került.

— Elhújasodásnál, köszvény-nél, cukorbetegségnél a természetes „Ferenc József” keserűvizkura hatalmasan előmozdítja a bélműködést és a testet könnyedé teszi. Több orvosprofesszor a Ferenc József vizet szív-elzsírosodásnál is reggel, délből és este egy-egy harmadpohárnyi mennyiségben rendeli. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— A vicinális vonalakon minden vonat közlekedik. A vasúti állomásfőnökség közli, hogy mártól kezdve a baja—hercegszántó és baja—garai vonalon mindahárom vonatpár menetrendszerint rendszeren közlekedik. A reggel Bácsalmás felé 5 óra 15 perckor induló személyvonatot még nem helyezték forgalomba, de a napokban az is megtörténik.

— A gyári művezető tragikus halála. Tegnap, csütörtökön rövid szenvedés után meghalt Rafalovszky János, a Pollák butorgyár művezetője 42 éves korában. Rafalovszky öt éven át állott a Pollák-butorgyár szolgálatában művezetői minőségben s érdemes munkásságával pedantériájával, valamint jeles képzettségével nemcsak a gyár főnökének bizalmát érdemelte ki, hanem teljes elismerését is kivívta. Rafalovszky öt-hat nap előtt megbetegedett: agyhártyagyulladását kapott s tegnap meghalt. Négy apró gyermek és feleség maradt utána. Ma, pénteken délután négy órakor lesz a temetése a Kálvária-temető kápolnájában a római katolikus egyház szertartása szerint. A temetésen részt vesz a Pollák-butorgyár egész személyzete s ezért ma délután a butorgyárban szünetel a munka.

— Halálozás. Zomborban meghalt 78 éves korában dr. Grüner Samu ügyvéd.

Esővíz medencék elkészítését legolcsóbban vállalja. GRUNHUT és TÁRSA
Telefon 160.

— Agyonszurtak egy bácsalmási embert. Bácsalmásról jelentik, hogy ott kedden d. u. 4 óra tájt Bedzsula Antal óalmási tanyájára betért Vidákovics Gergely bérésével Matussek András. Bedzsula és Matussek sógorok. Ketten összeveszték. Bedzsula bicskát rántott s mielőtt megakadályozhatták volna, belevágta kését Matussek nyakába. A vastag sugárban kiömlő embervérlettára Vidákovics bérése segítségére sietett: vasvillát kapott fel s avval úgy vágta fejbe Bedzsulát, hogy azt elöntötte a vér s összeesett. Matussekhez kihívták dr. Pápa Arnold községi orvost, de kötözés közben elvérzés következté-

ben meghalt a szerencsétlen bérés. Bedzsulát fejébenek bekötése után behozták a bajai kórházba.

Fával égetett, garantált salétrommentes

tégla

legolcsóbb árban kapható

Grünhut és Társa
tégla- és cementárugyárai.
Telefon 160.

Kifutó fiu
felvétetik a városháza épületében lévő élelmiszertüzetben.

Febr. 18-tól február 25-ig reggel fél 8 óráig
Lovassy Ödön. és Dr. Geiringer János
gyógyszerész patikája tart
éjjeli szolgálatot.
Az ügyeletes gyógyszerész
vasárnap délután is nyitva áll a közönség rendelkezésére.

Fürösztő és mosó
teknők, létrák
jó olcsón csak
UTRY PÁL Fiainál
kapható!
Erzsébet kir. u. 38. Tel. 280.

„Tricosal” legjobb, legolcsóbb és legbiztosabb szigetelőanyag. Egyedárusító GRUNHUT és TÁRSA. Telefon 160.

Szőlőoltványok
gyökerez hazai vesszők, fajtisztán, legolcsóbban a
NEMZETKÖZI BORKERESKEDELMI R. T.-nál
Budapest, VIII. Kenyérmező ucca 6.
Kérjen árajánlatot.

A POLLÁK JÓZSEF butorgyára, főnökei és személyzete a kifürkészhetetlen sors rendelkezésében megnyugodva, fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy

RAFALOVSZY JÁNOS,

a butorgyárnak öt éven át szorgalmas és lelkiismeretes művezetője 42 éves korában tegnap, csütörtökön rövid szenvedés után meghalt.

Emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni!

Legkönnyebben
fűthetők a

HERAKLIT

lemezekkel épült
lakások

Heraklit a legtökéletesebb hang, hő és nedvesség szigetelő

Egyedárusító: **Pollák József** fakereskedő, Baja.

Pénztárkezelő

ki az irodai munkában is jártas
felvétetik.

Cím a kiadóhivatalban.

TÉGLA

a legolcsóbban

Pollák József

fakereskedőnél.
Rosenthal Mohács és Duna-
szekcsői Téglagyár
egyedárusítójánál.

Eladó házhelyek

Állatvásártér, Gyár utca és
Gyalog utcákta szolgáló több
házhely eladó.

Akik erre igényt tartanak, bővebb
felvilágosításért forduljanak

SOMORJAI FERENC

fűszer és csemegekereskedőhöz
Várady érsek-ut (Vármegyházá-
val szemben), ahol a házhelyek
alaprajzai is megtekinthetők.

Mielőtt

sodronykerítés-

szükségletét beszerezné, kérjen
áralánlatot a készítőktől:

UTRY Pál Fiaitól

Erzsébet kir. u. 38. Tel. 280.

Zongora

rövid kitérő hangú olcsón
eladó. Jókai Mór u. 12. sz.

Csillárok

gyári áron kiárusítatnak

Bohner és Társai cégnél,

Baja. Telefon 256.

Aki a pénzének nem ellensége az **BUTORAIT** csak

Szabó Ferenc

műbutorasztalónál **BAJÁN** szerzi be, mert ott izléses
jó és olcsó butorokat a legkedvezőbb **RÉSZLET**-fizetési
feltételek mellett kaphat. Kiváló jó és izléses munkáért
az országos kiállításokon kitüntette.

Asztalosüzem:

F a m e g m u n k á l á s t

Butoraktar:

Barcs ucca 4. sz.

a legmodernebb beépített

Kossuth Lajos

saját ház.

motoros gépein olcsón

ucca 11.

Telefon: 2-40.

vállal.

Telefon: 3-40.

Hol, hogyan, mikor

hirdessen? Erre felel a most megjelent

Magyarország Ujságkatalógusa.

Kiadja és kivánságra a hirdetőknél ingyen és bérmentve megküldi a

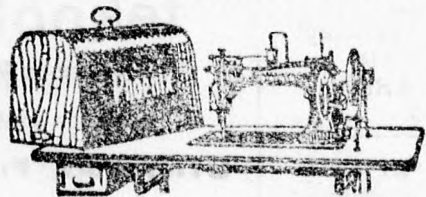
Rudolf Mosse r.-t.

hirdetőiroda Budapest, IV. Váci ucca 18. Rudolf Mosse-ház.
Telefon: Aut. 835-83 és 835-85.

Nyomatványait

mielőtt beszerezné, kérjen ár-
ajánlatot a **CORVIN**-nyomdából.
Baja, Mátyás király-tér 8. sz.

Ha jót és így olcsót
akar teljes garanciával
MOTORKERÉKPAROKBAN
kerékpárokban,

VARRÓGÉPEKBE

Fränkel és Horváth-nál vásárol

REMINGTON

írógép képviselő

Könnyű, törhetet-
len, viharálló, fagy,
viz és tűzmentes
a valódi

Hatschek-téle

Eternit.

Javításmentes az
ETERNIT háztető.

Kapható:

Kizárólag

Goldschmidt

Lajos

fatelepen,

Baja, Sugovica part

BONYHÁDI TAKARÉK TÉGLAGYÁR LERAKATA.

Nyomatott a Corvin-nyomda gyorsajróján Baján.